

Een woord vooraf

Het jaar begon vanwege de coronapandemie met het staartje van de lockdown. Museum Helmond leek in diepe winterslaap, maar achter de schermen werd er hard gewerkt in de hoop dat alles spoedig weer op volle toeren kon draaien. Gelukkig is die wens uitgekomen. In februari openden we de kasteelpoort en de deuren van de Kunsthal en maakten we een vliegende herstart. Het publiek vond zijn weg terug naar het museum. Eerst nog wat voorzichtig, maar in de loop van het jaar met volle overgave. Zodoende ontving Museum Helmond ongeveer evenveel bezoekers als in 2019.

De bezoekers konden hun hart ophalen aan mooie tentoonstellingen. In de kunsthal was Ongewoon Alledaags te zien, Alec Soth en de indringende tentoonstelling Antropoceen over de voetafdruk van de mens op de aarde. Het jaar werd afgesloten met de goed ontvangen expositie Walker Evans Revisited en NOW met werk van Andrei Roiter. In het kasteel liet Freule Emelie Wesselman ons door meisjesogen kijken naar de recente kasteelgeschiedenis. Het jaar 2022 stond ook in het teken van een wisseling van de wacht.

Zowel binnen de directie als het conservatorenteam namen mensen afscheid en stapten anderen aan boord. Op het uitstekende fundament dat er al ligt heeft het team contouren geschetst voor de toekomst. We zien daarin een museum dat zichzelf 'binnenste buiten keert', oftewel een museum dat zijn kunstschat op nog meer manieren met de stad deelt.

Ook hopen we binnen de Kunsthal een ambiance en sfeer te creëren waar mensen zich welkom voelen, ook voor hen die niet vanzelfsprekend naar een museum gaan. Om kunst te kijken, maar ook om anderen te ontmoeten, even op adem te komen of om inspiratie op te doen. Kortom, we zien een wenkend perspectief voor ons waaraan we met hart en ziel verder werken.

Esther Hartzema
Directeur Museum Helmond

Lekker op stoom

In 2022 kwamen we weer op stoom. Bezoekers wisten ons museum goed te vinden. Het team wisselde van samenstelling en we zetten de eerste stappen op het vlak van de meerjarenvisie.

Museum Helmond deed het goed in 2022. Het voelde weer een beetje als vanouds. De bezoekers namen toe in aantallen vergeleken met 2021 en het museumprogramma was rijk en kleurrijk gevuld met toppers aan tentoonstellingen en evenementen. De tentoonstelling *Walker Evans Revisited* bleek een trekker op het gebied van binnenhalen van landelijke en regionale free publicity: onder andere de Volkskrant, het NRC, het Parool maar ook de Groene Amsterdammer, de KunstKrant, Brabeau, Brabant Cultureel, kunstmagazine ZOUT en het Eindhovens Dagblad gaven aandacht aan de tentoonstelling.

Antropoceen het tijdperk van de mens was een andere topper waarin we groots investeerden. Qua zaalinrichting maar ook voorbereiding op diverse gebieden. Om het lokale en regionale publiek warm te maken voor een bezoek aan het Groene Weekend, in de zomer van 2022, werkten we samen met Omroep Brabant en ontwikkelden een tv- en radiospot. Dit weekend was onderdeel van de toegankelijke randprogrammering tijdens de Antropoceen tentoonstelling.

Foto boven: kunstenaars Nicholas de Pencier en Jennifer Baichwal tijdens de opening. Foto onder: Van links naar rechts: conservator Sophie Beekelaar, museumdirecteur Esther Hartzema, burgemeester Elly Blanksma en de Canadese ambassadeur Lisa Helfand.

Het hele jaar door werkten we samen met talloze partijen voor diverse doeleinden. Voor marketing en communicatie zijn dat bijvoorbeeld RegioRadar Eindhoven, Visit Brabant en Visit Helmond, regiomarketing Land van de Peel, Dag van het Kasteel, de organisatie van Monumentenweekend en de Museumvereniging. Ook hebben we nauwe banden met het gemeentebestuur en gemeentemedewerkers, de korte lijntjes kunnen we hanteren omdat ons museum een afdeling is van de gemeente Helmond.

Een pluspunt van 2022 is het realiseren van een API koppeling tussen de website van Museum Helmond en de websites van RegioRadar Eindhoven, Visit Helmond en Land van de Peel. Dankzij de koppeling worden evenementen en tentoonstellingen van onze website automatisch doorgeladen op de hier genoemde sites.

Rondom de feestdagen in december 2022 werd een speciale 'Cultuur in de regio Museum Helmond'-uitgave uitgebracht en verspreid in de stad en regio. Het betrof een unieke samenwerking met Support Media die ons benaderde hiervoor. Deze uitgever maakt vaker zulke cultuurproducties met musea.

Maar liefst 7 pagina's konden we vullen met eigen content over het museumprogramma, het bracht ons veel aandacht en kostte ons slechts een advertentie op de achterzijde. Dat hadden we er graag voor over.

In 2022 bouwden we verder aan het structureren van contentkalenders zodat we tijdig het off- en online museumprogramma onder de aandacht brengen. Een voorbeeld: per event of tentoonstelling worden er campagnes online opgezet. We sturen via een jaarlijkse eventkalender en zetten per keer in op een pakket van online acties zoals een digitale nieuwsbrief, een online verkeerscampagne en een online event. We zien dat het leidt tot meer online zichtbaarheid, wat een van de marketingdoelen is. Voor onze online marketing werken we samen met Afdeling Online, een lokale speler die barst van de energie en kennis!

BIOGRAFIE VAN EEN WATERBURCHT

Wies van Leeuwen overhandigt het kasteelboek aan burgemeester Elly Blanksma.

En toen was het boek over Kasteel Helmond na een kleine zes maanden dan eindelijk gereed! In het voorjaar van 2022 vierden we dit samen met een select groepje genodigden. Burgemeester Elly Blanksma nam het boek in ontvangst uit handen van schrijver en architectuurhistoricus, Wies van Leeuwen. Het boek *Kasteel Helmond. Biografie van een waterburcht* wordt uitgegeven door WBooks en is te koop onder andere in onze museumshop.

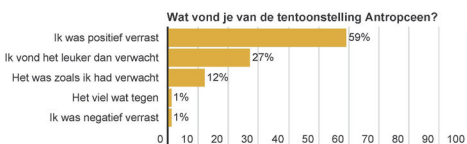
Publieksonderzoek tentoonstelling Antropoceen 2022

Informatie van IVA - Analyse en Intelligence, oktober 2022

Wat vinden bezoekers van de tentoonstelling Antropoceen, die van 9 april t/m 11 september heeft plaatsgevonden in Kunsthal Helmond? Om antwoord te kunnen geven op deze vraag is een publieksonderzoek gehouden onder bezoekers van Kunsthal Helmond. Direct na hun bezoek aan de tentoonstelling krijgen bezoekers per e-mail een uitnodiging om deel te nemen aan het onderzoek. Deelnemers worden gevraagd wat ze van de tentoonstelling vinden en of ze tips hebben voor het museum. Museum Helmond gebruikt de resultaten in zijn toekomstig beleid. 165 bezoekers hebben de enquête ingevuld. Deze factsheet geeft de resultaten weer.

Vier op de vijf respondenten zijn positief verrast of vonden de tentoonstelling leuker dan verwacht. De klantvriendelijkheid wordt gewaardeerd met een dikke 9. De inrichting van de tentoonstelling en de sfeer in de Kunsthal krijgen een dikke 8.

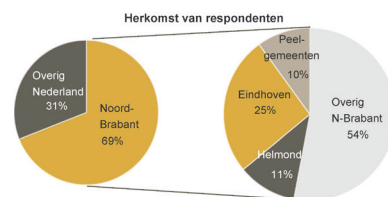
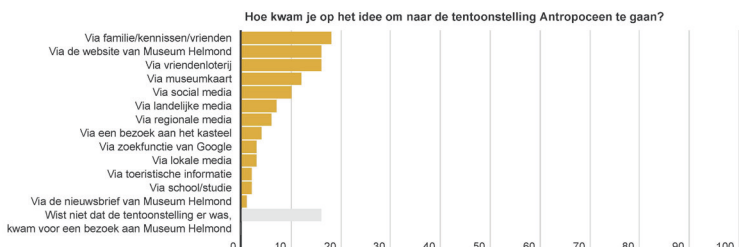
8,5
Inrichting van de tentoonstelling
 Bezoekers waarderen de inrichting van de tentoonstelling met een gemiddeld rapportcijfer van 8,5.

8,5
Sfeer in de Kunsthal
 Bezoekers waarderen de sfeer in de Kunsthal met een gemiddeld rapportcijfer van 8,5.

9,4
Klantvriendelijkheid van de medewerkers
 Bezoekers waarderen de klantvriendelijkheid van de medewerkers van de Kunsthal met een gemiddeld rapportcijfer van 9,4.

Respondenten kwamen vooral via familie/kennissen/vrienden, de website van Museum Helmond en via de Vriendenloterij op het idee om de tentoonstelling te bezoeken. Opvallend is dat bijna 1/5 deel van de respondenten voor een bezoek aan Museum Helmond kwam, maar niet wist dat de tentoonstelling Antropoceen er was.

2/3 van de respondenten komt uit Noord-Brabant, waarvan bijna de helft uit Eindhoven, Helmond of de peelgemeenten. De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 59 jaar.

BEZOEKERSONDERZOEK

Om de ervaring en waardering te meten voerden we een publieksonderzoek uit tijdens de tentoonstelling Antropoceen onder bezoekers die een ticket online kochten. Reden: op deze manier krijgen we voldoende respons is onze ervaring. Wat opviel: vier op de vijf respondenten waren positief verrast of vonden de tentoonstelling leuker dan verwacht. De klantvriendelijkheid waardeerden ze met een dikke 9. De inrichting van de tentoonstelling en de sfeer in de Kunsthal kregen een dikke 8. Respondenten brachten een bezoek aan de tentoonstelling op aanraden van familie en vrienden, via de website van Museum Helmond en de Vriendenloterij (Museum Helmond is partner van de VriendenLoterij). 2/3 van de respondenten was woonachtig in Noord-Brabant, waarvan bijna de helft in Eindhoven, Helmond of de peelgemeenten. Tot slot: de gemiddelde leeftijd van de respondenten was 59 jaar. We voeren onze onderzoeken uit in samenwerking met collega's van de onderzoeksafdeling van de gemeente Helmond.

PRIJS!

Museum Helmond is wederom Kidsproof in 2023. Hartstikke leuk. In 2022 heeft het team zich flink ingespannen om kinderen te laten inspecteren in het kasteel en hun bevindingen te plaatsen op www.museumkids.nl. Dit initiatief wordt jaarlijks georganiseerd door Museumkids/Museumvereniging. Meedoen met Kidsproof levert aandacht en bezoekers op, vandaar dat we ieder jaar weer hierop inzetten.

MUSEUMBEZOEK

In 2022 ontvingen we in totaal ruim 70.000 bezoekers bij Museum Helmond op de beide locaties Kasteel Helmond en Kunsthal Helmond. Een deel daarvan betrof gezinnen die langskwamen tijdens Kasteel van Sinterklaas, circa 27.000 mensen. Dit event is zeer succesvol al jaren, en wordt georganiseerd door Stichting Kasteel van Sinterklaas.

Tevens bezochten in totaal zo'n 20.000 bezoekers met een Museumkaart, ICOM/Rembrandt pas en VriendenLoterij VIP-Kaart ons museum. Zij ontvangen gratis entree. Ons museum doet ook mee met de Lerarenkorting in België, zo'n 30 personen kwamen langs en kregen korting in 2022. Het betreft een klein deel van onze bezoekers, toch vinden we het een charmant initiatief van een van onze buurlanden.

Onder museumbezoekers is de groep van volwassen mensen het grootst, die een entreekaartje kochten aan de balie en online. We verkopen meer kaarten aan de balie dan online. Ieder jaar groeit de online kaartverkoop, ook kan je zo gemakkelijker publieksonderzoeken doen. De gebruikersvriendelijkheid om van waar dan ook je ticket te kopen is een pre. Ander pluspunt zijn de tijdslots waarmee je het bezoek kunt sturen. Bovendien kunnen we onze online entreekaarten aanbieden via het resellersmodel bij andere partijen als Center Parcs, Fletcher Hotels, EuroParcs en TopParken en ANWB.

In 2022 bezochten zoals ieder jaar duizenden leerlingen van het Primair en Voortgezet Onderwijs ons museum: circa 4.000 in totaal. We hebben sterke en langjarige banden met het onderwijs met name in de stad en regio. Ook ontvingen we studenten en jongeren met een CJP pas.

Aan de slag voor de digitale wand in de Global Green Room bij de tentoonstelling Antropoceen.

Gezellig knutselen tijdens Het Groene Weekend!

WEBSITEBEZOEK

Via Google Analytics kennen we tal van handige en leuke feiten. In 2022 bekeken in totaal 418.000 unieke bezoekers de website. Met hoogtepunten in april, mei, augustus en oktober. Er vonden 435.000 sessies, ofwel bezoeken aan de museumwebsite plaats. Een sessie is in feite een periode waarin een gebruiker actief is. Het gros van het verkeer aan de website komt tot stand door het direct invullen van de URL in de browser. Daarnaast is er bij ons sprake van veel organisch verkeer, er wordt dan gezocht in een zoekmachine naar Museum Helmond.

De meest bezochte webpagina's waren in 2022: de ticketpagina gevolgd door de pagina van Kasteel Helmond, van de tentoonstellingen en de collectie. Alle leeftijdsgroepen zagen we ongeveer evenredig terug in 2022, de groepen 25-34 en 18-24-jarigen waren het minst vertegenwoordigd bij een online websitebezoek. Ander opvallend feit was dat er vaker vrouwen onze website bezochten dan mannen. De interesses van bezoekers aan onze website varieerden van koken en media tot groen leven, reizen, nieuws en beauty.

Te zien

Een bezoek aan Museum Helmond is als een reis door de tijd. Je leert op een toegankelijke manier over eeuwen aan kunst en bijzondere verhalen.

In Kasteel Helmond presenteren we het verhaal van het kasteel en zijn bewoners, aangevuld met de topstukken uit de stadshistorische collectie. In Kunsthal Helmond staan tijdelijke kunst- en fotografitentoonstellingen centraal, ze zijn vaak verbonden aan de kunstcollectie Mens & Werk en de Hedendaagse kunstcollectie.

HET LEVEN VAN EMELIE WESSELMAN

Jonkvrouw Emelie Wesselman van Helmond bracht haar jonge jaren en jeugd door op het kasteel. Hoe was het om als jong meisje al spelend het kasteel te verkennen? En, hoe zag het leven van Emelie als jonge dame eruit? Hoewel de maatschappij er 100 jaar geleden heel anders uitzag dan nu zijn er ook verrassende overeenkomsten. Zo groeide Emelie (Emilia voor familie en vrienden) op tot een zelfbewuste en moderne vrouw. De tentoonstelling over de dochter van de laatste kasteelheer van Helmond was te zien in het kasteel van 19 december 2021 tot en met 31 oktober 2022.

ONGEWOON ALLEDAAGS

Fotograaf Des Vaderlands Jan Dirk van der Burg vroegen we de tentoonstelling 'Ongewoon Alledaags' in te richten met onder andere werk uit de museumcollectie. Daartoe koos Van der Burg foto's uit zijn eigen rijke archief als fotograaf. Het leverde humorvolle en vaak verrassende commentaren en associaties op.

Jan Dirk van der Burg liggend voor de melkkannen van Maria Roosen

'Ongewoon alledaags' toonde werk van onder andere Alphons Freijmuth, Sjef van Schaijk, Dick Verdult, Klaus Hoefs, Jan Knap, Frans Franciscus, Maria Roosen, Esther Janssen, Twan Janssen, Elise Tak, Merijn Bolink, Rob Verf, Sven Kroner, Geer van Velde, Bert Sissingh, Gé-Karel van der Sterren, Martin Voorbij, Frank Breuer, Martin Parr, Mattijs van den Bosch, Ulla-Stina Wikander en natuurlijk, hoewel bescheiden, Jan Dirk van der Burg zelf. Te zien in de Kunsthal van 10 april 2021 tot en met 13 maart 2022.

Fotografie van Alec Soth

ALEC SOTH / THERE IS ALWAYS SOMETHING TO FIND

Poëtisch en intiem. Zo wordt het werk van Alec Soth vaak omschreven. Soth (Minneapolis, 1969) is een Amerikaanse documentaire (Magnum)fotograaf. Met zijn fotografie uit de vier series: *Sleeping by the Mississippi* (2004), *Niagara* (2006), *Broken Manual* (2010), *Songbook* (2014) en *I Know How Furiously Your Heart is Beating* (2018), schetst Soth een beeld van het alledaagse leven in het Amerika van de eenentwintigste eeuw. De tentoonstelling die van 9 oktober 2021 tot en met 13 maart 2022 te zien was in de Kunsthal, toonde de indrukwekkende landschappen van zijn vaderland: van de majestueuze Mississippi, de donderende Niagara-watervallen en de uitgestrekte woestijnen en de wildernis tot de kleine steden en voorsteden.

ANTROPCEEN, HET TIJDPERK VAN DE MENS

Een kilometerslange tunnel door ooit ondoordringbare bergen, baden met neonkleurige vloeistof voor gebruik in batterijen en de laatste mannelijke witte neushoorn. De Canadese kunstenaars Edward Burtynsky, Jennifer Baichwal en Nicolas de Pencier legden in meer dan twintig landen de voetafdruk van de mens op aarde vast. De indringende foto's op groot formaat, fascinerende video's

en indrukwekkende augmented reality installaties maakten ons bewust van onze invloed op het ecosysteem en de atmosfeer van de aarde. Samen met de Global Green Room, een interactief programma waarin de vraag centraal stond: wat kun jij doen voor een betere wereld, te zien in de benedenzaal van de Kunsthal van 9 april tot en met 11 september 2022.

A.ROITER NOW

In gedachten afreizen naar onontdekte oorden, of jezelf fysiek verplaatsen naar de andere kant van de wereld. Dit zijn twee manieren om te reizen en de beeldend kunstenaar Andrei Roiter (1960) beoefent beide vormen. Hij gaat op intuïtieve wijze te werk. De 'props', driedimensionale objecten, die Roiter zelf maakt worden soms letterlijk verwerkt in zijn schilderijen. Naast deze objecten maakt Roiter op zijn dagelijkse wandelingen foto's die later, in het atelier, de inspiratie vormen voor de werken die hij maakt. De tentoonstelling was te zien van 1 oktober 2022 tot en met 2 april 2023.

WALKER EVANS REVISITED

Walker Evans (1903–1975) is misschien wel één van de bekendste fotografen van de twintigste eeuw. In *Walker Evans Revisited* te zien van 8 oktober 2022 tot en met 5 maart 2023 in de Kunsthal zag je werk van hedendaagse fotografen die werken in de geest van Walker Evans. Ze zijn geïnspireerd door zijn fotografie van het dagelijkse leven: mensen die hij op straat tegenkwam, bijzondere gebouwen en objecten. Sommige kunstenaars bezoeken bepaalde locaties die bekend zijn uit foto's van Evans en weer anderen reageren heel direct op zijn fotografie. Als eerbetoon, inspiratie of door zijn iconische beelden met nieuwe betekenis te laden.

Walker Evans Revisited toonde werk van Sherrie Levine, Michael Mandiberg, Camille Fallet, Julia Curtin, Darren Harvey-Regan, Jessica Potter, James Nares, Anastasia Samoylova, Bryan Schutmaat, Patrick Pound, Ute Mahler & Werner Mahler, Stephen Shore, Mark Ruwedel, RaMell Ross, George Georgiou, Lisa Kereszi, Vanessa Winship, Cortis&Sonderegger en Walker Evans.

Collectie nieuws

In 2022 hebben we een aantal werken aangekocht en toegevoegd aan de museumcollectie. Het zijn onder andere foto's gemaakt door de Amerikaanse fotograaf Alec Soth (1969): 'Anna. Kentfield, California (2017)' en 'Olga. Berlijn (2018).' Ook is er werk verworven van Edward Burtynsky, Jennifer Baichwal en Nicholas de Pencier.

De verwerving van het werk 'Anna' is gelukt dankzij bijdrages aan de aankoop door Rob Defares van de Defares Collection en Arjen Oudheusden van bedrijf Ardor Interim Management. En dankzij inspanningen van fotograaf Alec Soth en galeriehouder Friedrich Loock is daarnaast het werk 'Olga' geschonken aan het museum. Het betreft twee foto's uit de recente serie 'I Know How Furiously Your Heart is Beating' (2018). De werken Anna en Olga vertegenwoordigen twee levensfasen in het leven: de ouderdom van de 97-jarige Anna en de jeugd van de 11-jarige Olga. Onlangs zei Soth nog over zijn (fotografische) ontmoetingen met mensen: "I want to honor the person: you are worthy of attention."

Edward Burtynsky, *Greenhouses #2, El Ejido, Southern Spain, 2010*, pigment inkjet print.

Met hulp van de Vereniging Vrienden, Mondriaan Fonds, Turing Foundation en Zabawas zijn we erin geslaagd een grootformaat foto van Edward Burtynsky en een video van Jennifer Baichwal en Nicholas de Pencier uit het Antropoceen project aan de collectie toe te voegen. Het werk van Burtynsky - *Greenhouses #2, El Ejido, Southern Spain, 2010* - toont hoe in Almeriá in Zuid-Spanje in plastic broeikassen voor heel Europa groenten worden verbouwd. Het tweede werk is *Bagger 291, Hambach Lignite Mine, Germany, 2018*, een video van Jennifer Baichwal en Nicholas de Pencier. Het is een van de grootste mijnmachines ooit gemaakt in de grootste open mijn ter wereld in Hambach, nabij het Duitse Mannheim. In deze mijn wordt bruinkool gewonnen.

Junior conservator Mariëlle van de Kerkhof ontvangt de huwelijksbijbel uit handen van Mark Luis Earp.

KOOS BUSTER

We kochten in 2022 ook werk aan van de Nederlandse beeldhouwer Koos Buster die vrijwel uitsluitend met keramiek werkt. In 2021 werd van hem een installatie verworven met de titel 'De Opbouw' (2021) die bestond uit een huishoudtrap, een gereedschapskist, een verfemmer plus enkele sigarettenpeuken. Hele gewone dingen, maar de twist zat 'm in het vreemde materiaalgebruik: keramiek. Dat gaf de installatie een humoristische lading. Om die installatie te bewaken werd in 2022 een heuse bewakingscamera bij Koos Buster aangekocht: eveneens in keramiek uitgevoerd, en zoals te verwachten: niet werkelijk werkend. Meer als afschrikking.

UITGELEEND

We leenden in 2022 onder andere twee werken van Barbara Hepworth uit aan Museum Belvedere in Heerenveen. De sculptuur en een tekening maakten onderdeel uit van de beeldtentoonstelling 'Living the Landscape'. In 2022 liep ook nog de bruikleen van ons werk van Rob Scholte 'Questionmark 10', te zien in de overzichtstentoonstelling van Rob Scholte getiteld 'Reproductie verplicht' in Museum de Fundatie in Zwolle.

IN BRUIKLEEN

Voor de tentoonstelling over de laatste freule van Kasteel Helmond is de pop van Emelie langdurig in bruikleen genomen voor de collectie Stadshistorie. Bruikleengever is Mark Luis Earp, de kleinzoon van Emelie. Ook de huwelijksbijbel van de ouders van Emelie is een bijzondere bruikleen geweest tijdens de tentoonstelling. Bovendien zijn er twee portretten van Emelies moeder en één portret van Emelies vader langdurig in bruikleen gegeven, deze zijn nu te zien op de Bel-etage en in de Wesselmanzaal.

Development

Het ontwikkelen van interessante partnerprogramma's behoort inmiddels tot een van de kerntaken van ons museum. We zien dat samenwerken loont!

In 2022 zijn we een meerjarige partnerovereenkomst aangegaan met Driessen Groep en Brainport Human Campus. Driessen Groep brengt mensen uit het bedrijfsleven, het onderwijs en de overheid samen met als belangrijkste pijler om zoveel mogelijk werkgeluk te creëren voor zoveel mogelijk mensen. Een van de afspraken is dat ons museum tentoonstellingen op locatie gaat realiseren die passen bij de museumcollectie Mens & Werk.

Wesselman Accountants heeft voor het eerst een bijdrage geleverd aan de publicatie en tentoonstelling over het leven van de laatste freule van Helmond, Emelie Wesselman van Helmond. Ook stond 2022 in het teken van een bijzondere samenwerking met de Ambassade van Canada en Rijksuniversiteit Groningen.

Naast deze samenwerkingen met onder andere het (lokale) bedrijfsleven zetten we ook pro-actief in op het werven van fondsen. En dat lukt ons heel behoorlijk. De toegekende middelen maken het voor Museum Helmond mogelijk om projecten zoals Antropoceen op het ambitieniveau te realiseren dat we voor ogen hebben. Ook programma's zoals Buitengewoon Museum Helmond maken we via fondsenwerving mogelijk.

Ouderen op bezoek tijdens het Buitengewoon Museum Helmond programma.

Kunstprikkels

Museum Helmond stimuleert leerlingen al op jonge leeftijd om op eigen wijze naar kunst te kijken en van cultuur te genieten. Dat doen we onder begeleiding van professionals.

Onder de naam Club Zien doet ons museum mee aan een driejarig provinciaal pilotproject dat VMBO-leerlingen stimuleert deel te nemen aan museumprojecten die bij hen aansluiten. Door de leerlingen te prikkelen met voor hen leuke en leerzame projecten beoogt het project een bijdrage te leveren aan de culturele ontwikkeling van jongeren. Tevens is de hoop om zo de groep van toekomstige, volwassen museumbezoekers uit te breiden. We doen dit project samen met het Noordbrabants Museum, Design Museum Den Bosch, Stedelijk Museum Breda en Van Abbemuseum in Eindhoven.

Begin 2023 start de pilot in ons museum bij de tentoonstelling A. Roiter NOW. Daarvoor hebben we drie VO scholen in Helmond en één VO school uit de regio benadert. Ook de museumdocenten worden hierbij nauw betrokken en krijgen een speciale training in Design VTS/ Thinking routines Wonder-see-think.

WAH?! CULTUURWEEK

Van 20 t/m 24 april 2022 hebben 365 leerlingen van leerjaar drie van het Voortgezet onderwijs bij ons museum meegedaan aan drie activiteiten: Plastic soep in de Kunsthal en TAG! en de zoldertour in het kasteel. TAG! bestond uit een mini-expositie met werken uit de collectie Mens en Werk met opdrachten, bedacht door een focusgroep van 7 leerlingen van het Carolus Borromeus College. Met digital sprayers op de iPad gingen 150 leerlingen aan de slag met verrassende resultaten. Ze zijn te zien op het beeldscherm bij de ingang van de Kunsthal. Het project werd mogelijk gemaakt door een bijdrage van het Fonds voor Cultuurparticipatie.

PLASTIC SOEP

Aan Plastic soep, een project dat hoorde bij de tentoonstelling Antropoceen en werd georganiseerd van 25 april tot en met 11 september 2022, namen 39 groepen uit leerjaar 2 van het Voortgezet onderwijs, NT2 klassen, MBO en de Faculteit der Kunsten en Sociale Wetenschappen, Universiteit Maastricht deel. Het onderwerp Antropoceen gaf veel stof tot nadenken, zo bleek uit de gesprekken met leerlingen. Ze leerden bovendien over voor hen onbekende dingen als koraalrif en technofrost. Ook kaartten de museumdocenten de kunstwaarde aan van de foto's te zien in de tentoonstelling. In de Global Green Room vonden leerlingen de VR-brillen fantastisch. Zet de bril op en daar stond je dan ineens midden in de Afrikaanse wildernis tussen de dieren, of op een afvalberg. De duurzame ontwerpen stond wat verder van de leerlingen af. Het idee dat je ook oordopjes kunt maken van gerecycled plastic in een kleur die je zelf wil, begrepen ze dan weer wel.

Met de virtuele bril op! Wel even gaan zitten, anders ga je wiebelen.

JONG IN 1910

Vanaf januari tot en met medio juli organiseerden we voor groep 7 en 8 van het basisonderwijs het project Jong in 1910, een combinatie van het project Jet en Jan in het Jan Vissermuseum en de tentoonstelling over Emelie Wesselman in het kasteel. Door de koppeling kreeg het project een sterker lokaal karakter omdat de fictieve arbeiderskinderen Jet en Jan vergezeld gingen van freule Emelie Wesselman van Helmond, die daadwerkelijk bestaan heeft. Thema's zoals arm en rijk, kansenongelijkheid, sociale omgang en andere aspecten van het leven in Helmond rond 1910 werden door de nalatenschap van Emelie zichtbaar en tastbaar. In totaal hebben 35 schoolklassen uit Helmond deelgenomen aan het project.

ARCHEOLOGIE

In mei namen 65 basisschoolleerlingen van de Petrus Donderschool uit Gemert deel aan een proef voor een nieuw op te zetten interactief schoolproject in het kasteel met archeologie als onderwerp. Via een rouleersysteem bezochten de leerlingen in kleinere groepen drie verschillende activiteiten. We kijken terug op een geslaagde proef die zeker een vervolg gaat krijgen.

Leerlingen in het kasteel tijdens een rondleiding.

Leuk en leerzaam

Het hele jaar door biedt ons museum gezellige, leuke en leerzame activiteiten aan voor jong en oud. Zoals rondleidingen en lezingen, workshops en Kunstcafés die we organiseren rondom de tentoonstellingen.

Aan onze evenementen kan iedereen meedoen: van families en gezinnen tot liefhebbers van erfgoed en kunst. In de schoolvakanties organiseren we de seizoenskastelen: Kasteel Helmond wordt omgetoverd tot het kasteel van het seizoen zoals Krokuskasteel, Lentekasteel, Zomerkasteel, Herfstkasteel en Winterkasteel. Onze kasteelgidsen begeleiden de bezoekers en er lopen acteurs rond verkleed

als kasteelbewoner uit een bepaalde periode, zij vertellen anekdotes uit het kasteelverhaal aan het publiek. Ieder jaar weer zijn de vakantieprogrammeringen succesvol. Zomerkasteel Helmond ontving 6.800 bezoekers, veelal afkomstig uit stad en regio, of toeristen uit andere regio's die vakantie houden in de Kempen en de Peel.

ERFGOEDDAGEN

Op 10 en 11 september was het Open Monumentendag. Op dit landelijke initiatief kwamen ruim 1300 bezoekers af. Op Tweede Pinksterdag, Dag van het Kasteel, besteedde de landelijke organisatie extra aandacht aan ons kasteel via landelijke media. Ieder jaar zijn de beide erfgoeddagen succesvol, gelukkig ook met beperkte middelen.

INZET REGIONALE MEDIA

Voor de tentoonstelling Antropoceen tuigden we een volledig randprogramma op inclusief Het Groene Weekend. In dit weekend waren er rondleidingen en speciale workshops rondom het thema 'invloed van de mens op de omgeving' te doen binnen en buiten de Kunsthal (voorplein). Via fondsgeld konden we extra uitpakken in de regio om dit weekend bekend te maken bij het publiek zoals een radio- en tv-spot via Omroep Brabant. Hoewel wij er veel energie in staken, bleef het wat stil, er kwamen minder bezoekers dan gehoopt.

SAMENWERKING IN DE STAD

We werkten voor de Antropoceen tentoonstelling ook veelvuldig samen in de stad zoals met de Cacaofabriek. In de multiculturele hotspot werd een speciaal lezingen- en filmprogramma opgestart rondom het Antropoceen thema en een film vertoond die ook in het museum was te zien. Een van de lezingen was 'The Incredible Shrinking Man' van Arne Hendriks.

BUITENGEWOON MUSEUM HELMOND

Op 21 september hield de Stuurgroep Dementievriendelijk Helmond een bijeenkomst in het kasteel rondom Wereld Alzheimerdag. Dit evenement AanDAGt om nooit te vergeten! was bedoeld voor mensen met dementie, hun naasten en professionals. Als museum zijn we al een paar jaar druk bezig het Buitengewoon Museum Helmond aanbod aan de man te brengen, en die dag waren ook wij van de partij. Buitengewoon Museum Helmond is ontstaan vanuit het streven naar een inclusief museum voor iedereen.

VAN KINDERFEESTJES TOT RONDELEIDINGEN

Tallose activiteiten zagen we afgenomen worden in 2022. Favoriet waren de zoldertours, workshops, kinderfeestjes, speurtochten en arrangementen als de Heerlijkheid Helmond High Tea, Heren van Helmond Tour en Heren van Helmond Deluxe, Kunsthal Expo Tour, Theatrale Tour en Buitengewoon Museum Helmond Tour, rondleidingen voor bezoekers en scholen en met kasteelgids.

Kasteel (te) huur

De eeuwenoude en authentieke stijlzalen in Kasteel Helmond verhuren we aan bedrijven en organisaties. Er wordt onder andere vergaderd, getrouwd, gegeten en gewerkt in de grootste waterburcht van Nederland.

JA, IK WIL

In Kasteel Helmond wordt al bijna 100 jaar getrouwd voor de wet. In de vele eeuwen van het bestaan van deze grootste waterburcht van Nederland, trouwden er voorname kasteelheren en dames van stand. Sinds de jaren twintig van de vorige eeuw wordt er ook het burgerhuwelijk gesloten. Ook in 2022 trouwden er stellen, 99 in totaal. Kasteel Helmond is met recht sinds jaar en dag een populaire trouwlocatie. Daarnaast verwelkomden we zo'n 2.500 gasten tijdens verhuringen en partijen.

Bovendien was het kasteel in trek voor fotoreportages, hoe kan het ook anders met zo'n mooi decor!

ETEN & DRINKEN

Ook onze horeca stond niet stil, zo trok het in zijn geheel aan, kwamen er meer bezoekers die lekker genoten van een hapje en drankje. De omzet in 2022 was ruim 50.000 euro. De horeca wordt door het museum zelf uitgebaat.

Vooraf Kasteeltosti's (kinderen), pistoletjes eiersalade, brie en gezond waren favoriet. Net als de oude vertrouwde warme chocolademelk met slagroom, Tosti 1549 en de lunchbuffetten De Waterburcht, en 't Oude Huys. Hoewel, het oer-Hollandse saucijzenbroodje en Brabantse worstenbroodje bleken ook weer een van de favoriete snacks te zijn. De dubbele espresso's en cappuccino's waren bovendien goed te versmaden, vergezeld van de Soepjes Trio, Americano's en de Prosecco's, verse gemberthee en de gewone kannen koffie en thee bij verhuringen. Naast de horeca in het Kasteelcafé in Kasteel Helmond hebben we ook een kleine coffeecorner in Kunsthal Helmond. Er gingen op deze locatie ook redelijk wat consumpties (met name frisdrank) doorheen. We verkopen trouwens ook vega worstenbroodjes en picknickmanden met heerlijke versnaperingen om lekker op te smikkelen in de groenrijke kasteeltuin.

Shoppen in de museumwinkel

De omzet van de museumwinkels in Kasteel Helmond en Kunsthall Helmond zag er in 2022 aardig uit. In totaal werd er voor bijna 42.000 euro omgezet. Bijna verdubbeld vergeleken met het jaar ervoor.

Onder meer worden er verkocht (kunst en fotografie) boeken, ansichtkaarten en spulletjes met gepersonaliseerde/kasteeluitingen erop. Met name de producten van onder 10 euro verkopen goed. We zien bij tentoonstellingen in Kunsthall Helmond dat boeken met een gemiddelde verkoopprijs van 20-50 euro het goed doen. Favoriet zijn de foto- en kunstboeken die we inkopen voor een bepaalde fotografie- of kunsttentoonstelling.

De top 10 van bestverkochte producten:

1. Boek Kasteel Helmond & fotoboeken
2. Nature Gift ketting
3. Sleutelhangers & ansichtkaarten
4. Riddertuniek en verenpen
5. Helmonds Kasteel Likeurtje
6. Magneten met kasteelthema
7. Brillendoekjes
8. Puzzels en knuffels
9. Houten zwaarden en wapenschilden
10. Prinsessluier

Bedrijfszaken

In 2023 gebeurde er wederom van alles op bedrijfsmatig vlak. Zo vond er onderhoud plaats als verven van muren, reparatie van liften, inrichten tentoonstellingszalen en werd de alleroudste kasteeltoren ingericht als stijlzaal en zo toegankelijk voor het publiek. Ook is er hard gewerkt aan een nieuw roostersysteem voor de vrijwilligers.

Wat was het gezellig druk! Zo maar een foto van door het jaar heen

Hart voor de zaak

Het team van Museum Helmond bestond in 2022 uit zo'n 20 vaste medewerkers, 6 vaste oproepkrachten en 72 vrijwilligers. De vaste medewerkers zijn in dienst bij de gemeente Helmond, waarvan het museum een afdeling is.

De museumfuncties zijn gevarieerd: van directeur en conservatoren tot coördinatoren Educatie, Marketing & Communicatie, Vrijwilligers, Fondsenwerving, Publieksactiviteiten, Publiekszaken, Verhuur en horeca, Facilitaire Bedrijfsvoering en collectieregistrator. Ook droegen ruim 72 vrijwilligers hun unieke steentje bij aan de dagelijkse bedrijfsgang. Zij verrichtten suppoostbaliewerkzaamheden in Kasteel Helmond en Kunsthal Helmond, gaven rondleidingen aan het publiek als kasteelgids/acteur of ondersteunden in de museumwinkel en -horeca en bij tentoonstellingsopeningen.

Het museumteam bestaat uit onder andere medewerkers ingehuurd via Reïntegratiebedrijf Senzer, en diverse uitzendkrachten. Een aantal van hen is al jaren bij ons werkzaam en een toegewijde steun en toeverlaat. In 2022 veranderde het team van samenstelling. De directeur wisselde van persoon, net als een van de conservatoren die met pensioen ging.

Esther Hartzema volgde Marianne Splint op als museumdirecteur, Nikkie Herberigs nam de functie over van Annemieke Hogervorst als conservator Mens & Werk en Stadshistorie.

Onze vrijwilligers en acteurs in de rol van middeleeuwse bewoners

Inkomsten en uitgaven

INKOMSTEN	Gerealiseerd	Begroot
Entreegelden	€ 219.669,55	€ 190.000,00
Fondsen, sponsors, partners en subsidies Antropoceen	€ 121.120,67	€ 125.000,00
Overige inkomsten / bijdragen	€ 22.759,00	€ -
Bijdrage vrienden Museum aankoop kunstwerk	€ 14.938,00	€ -
Bijdragen Buitengewoon Museum Helmond	€ 16.552,77	€ 14.000,00
Opbrengsten Educatie	€ 23.713,49	€ 10.000,00
Bijdragen educatie	€ 8.880,00	€ 8.880,00
Opbrengsten Activiteiten	€ 12.413,50	€ 11.000,00
Bijdrage Acteurspoule	€ 5.770,32	€ -
Museumwinkel	€ 62.120,34	€ 42.500,00
Verhuur kasteel / huwelijk / horeca	€ 167.137,86	€ 110.000,00
Bijdrage Mondriaanfonds Coronaregeling Medewerkers Collectiebeleid	€ 76.302,00	€ -
Totaal	€ 751.377,50	€ 511.380,00

UITGAVEN	Gerealiseerd	Begroot
Exposities & Activiteiten	€ 124.513,76	€ 130.000,00
Antropoceen	€ 116.918,07	€ 179.000,00
PR & Marketing	€ 59.215,55	€ 65.000,00
Educatie	€ 26.152,20	€ 20.000,00
Activiteiten / Acteurs	€ 25.334,09	€ 30.000,00
Buitengewoon Museum Helmond	€ 12.189,16	€ 15.000,00
Collectie / depot	€ 55.454,49	€ 40.000,00
Museumwinkel	€ 51.160,87	€ 35.307,00
Verhuur kasteel / huwelijk / horeca	€ 60.461,44	€ 70.000,00
Urenkosten Personeel inclusief overhead	€ 1.200.883,60	€ 1.259.937,00
Inhuur Personeel	€ 232.132,36	€ 260.000,00
Bestuur & administratiekosten	€ 20.568,01	€ 24.000,00
Huisvestingskosten Kasteel	€ 52.763,81	€ 152.509,00
Huisvestingskosten Kunsthal	€ 124.707,46	€ 194.855,00
Kapitaallasten	€ 154.623,48	€ 154.623,00
Verzekeringen	€ 51.861,00	€ 51.861,00
Bezuinigingstaakstelling 2022	€ -	€ -91.890,00
Totaal	€ 2.368.939,35	€ 2.590.202,00

Museum Helmond is een onderdeel van gemeente Helmond.

Tekst: Museum Helmond
Fotografie: Dave van Hout & FotoStudio5700.nl
Opmaak: Nancy van Loenhout / Gemeente Helmond